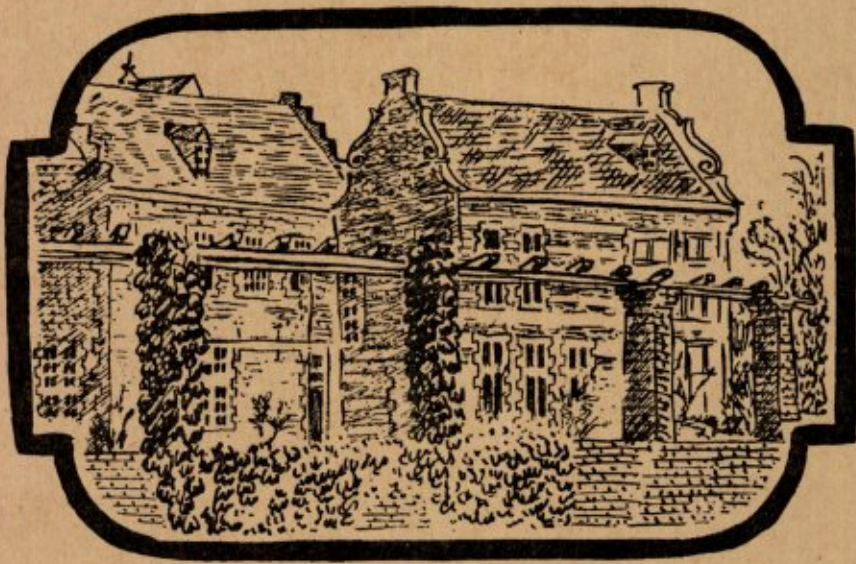

NATUUR- HISTORISCH MAANDBLAD

ORGAAN VAN HET
NATUURHISTORISCH
GENOOTSCHAP IN LIMBURG

HOTEL - RESTAURANT

BELLEVUE

VAALS

TELEF. K 4454-234

HOOGST GELEGEN HOTEL IN NEDERLAND

MODERN COMFORT

BRAND'S BIEREN

DE BESTE

Natuurhistorisch Maandblad

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

REDACTIE: R. Geurts, Echt, Dr. W. Minis-van de Geyn, Bonnefanten 5, Maastricht, C. Willemse, arts te Egelshoven.

ADMINISTRATIE: Adreswijzigingen, opgave van nieuwe leden, bestellingen van Maandbladen te zenden aan het Natuurhistorisch Museum, Bosquetplein 7, Maastricht.

Alle correspondentie betreffende de redactie te richten aan Mevr. Dr. W. Minis-v.d. Geyn, Bonnefanten 5, Maastricht. Het Maandblad wordt aan alle leden van het Natuurhistorisch Genootschap gratis toegezonden. Prijs voor niet-leden f 7.50 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden f 0.75, voor leden f 0.50. Auteursrechten voorbehouden.

INHOUD: Aankondiging van de Maandvergaderingen, blz. 13. — Nieuwe leden, blz. 13. — Vergadering voor de entomologen, blz. 13. — Verzoek, blz. 13. — Verslagen van de vergaderingen, blz. 13. — **L. Gregoire, Maastricht;** **J. J. Janssen, Heerlerheide;** **Prof. Dr. J. J. G. Prick, Nijmegen.** Beschouwingen over *Dactylorchis Traunsteineri* (Sauter) Vermln. en *Dactylorchis Deweveri* Vermln. blz. 17. — **C. Doets.** Nieuwe en zeldzame Microlepidoptera van de St. Pietersberg. blz. 22. — Wijziging van de vogelwet. blz. 24.

AANKONDIGING VAN DE MAANDVERGADERINGEN.

Te Maastricht op Woensdag 2 April, om 6 uur in het Museum.

Te Heerlen op Woensdag 9 April, om 7 uur in de R.K.H.B.S.

NIEUWE LEDEN.

P. Florack, Kloosterweg 73 E, Valkenburg.
Ir. S. van de Geyn, Thorbeckeplantsoen 3, Maastricht.

VERGADERING VOOR DE ENTOMOLOGEN.

Woensdag 21 Mei 1952 vergadering voor entomologen in het Museum, om 6 uur.

VERZOEK.

Op 19 Februari 1952 is in het Zoölogisch Museum te Amsterdam door enige beoefenaars van en belangstellenden in zoogdierstudie opgericht een „Vereniging voor Zoogdier-Onderzoek”, welke ten doel heeft het contact tussen degenen, die op enigerlei wijze studie van zoogdieren maken, te bevorderen.

Op Zaterdag, 17 Mei 1952, nam. 2 uur, zal in de theeschenkerij van de diergaarde „Blijdorp” te Rotterdam een eerste vergadering gehouden worden, waarop zowel eenvoudige natuurliefhebbers en jagers, als vakzoölogen van elke richting, van harte welkom zijn.

Ieder, die zich tevoren als lid of belangstellende aanmeldt, ontvangt een persoonlijke uitnodiging met agenda. Correspondentie richt men aan den tweeden ondergetekende, aan zijn kantooradres Rapenburg 108, Leiden.

Het voorlopig bestuur,

Ir. F. J. Appelman, 's-Gravenhage.
Mr. F. H. v. d. Brink, Noordwijk aan Zee.
Ir. A. J. Ophof, Wageningen.
Dr. A. Scheygrond, Gouda.
Mr. J. O. Thate, Gorssel.

VERSLAGEN VAN DE VERGADERINGEN.

te Heerlen op Woensdag 16 Januari 1952.

Aanwezig de dames Jongmans, Freyser, Deckers, Janssen en de heren: van Rummelen, Dam, van Loo, Collin, Dijkstra, Lemmerling, Vijgen, Mientjes, de Wis, Terhal, Deckers, Bouwman, van der Kruk, Peters, Adams, van Velsen, Br. Arnoud, Bex, Sterken, Goertzen, Rentrop.

De heer van Rummelen herhaalt zijn voordracht over de vergelijking van de uitbarstingen van de Keloet in 1919 en 1951, welke causerie elders in deze jaargang zal worden gepubliceerd.

te Maastricht op Woensdag 6 Februari 1952.

Aanwezig de dames: Minis-van de Geyn, Bels-Koning, Voncken, van der Mijll Dekker, Zr M. Christilla, Zr M. Juliëtte, Regout-Michiels van Kessenich, De Kleermaeker, Smeets, Tossaint, Berendschot, Michon en de heren: Nijst, Br. Bernardus, Br. Adelbertus, Willemse,

de Haan, Wassenberg, Otten, Stevens, Willems, Mommers, Bels, Maessen, Leysen, van Sonderen, Bingen, L. Regout, Wijsen, van Term, Panhuysen, van Nieuwenhoven, Gozé, Onstenk, Brans, Janssen, van Summeren, van Noorden, R. Regout, Schols, Meys, Sondijker, Geytenbeek en Gregoire.

De Voorzitter, dokter Willemse, verwelkomt leden en genodigden en speciaal de ouders van de spreker, de heer en mevrouw mr dr L. Regout. Onder de aanwezigen is ook Pater N. van Summeren, die wegens overplaatsing naar Katwijk voor het laatst ter vergadering gekomen is. De Voorzitter kenschetst Pater van Summeren als een trouw genootschapslid, die op excursies en vergaderingen steeds daadwerkelijk van zijn belangstelling blijk gaf; iedereen herinnert zich nog wel de jaarvergadering 1950 te Sittard met excursie naar de Zelfkant—Haagsittard—Watersleyde, die door Pater van Summeren zo voortreffelijk geleid werd. Een applaus bekrachtigt het dankwoord van de Voorzitter.

Het stemt het Bestuur, aldus vervolgt de Voorzitter, tot grote dankbaarheid, dat zoveel Genootschapsleden vrijwillig hun contributie hebben verhoogd. Het Provinciaal Bestuur van Limburg verhoogde zijn subsidies, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn. Ook kunnen wij met vreugde gewag maken van het toetreden van Staalwerken de Maas te Maastricht, de Gezamenlijke Limburgse Steenkolenmijnen te Heerlen en de Maas te Maastricht, als begunstigers van ons Genootschap. Deze blijken van medeleven zullen voor het Bestuur een steun zijn om de beste krachten te blijven aanwenden.

Naar aanleiding van de mededelingen over de rattenkoning in het Natuurhistorisch Maandblad no. 11/12 1951, jrg. 40, blz. 110, schrijft Jhr. W. C. van Heurn te Wilp het volgende: „In het Instituut voor Plantenziekten te Buitenzorg hadden wij indertijd twee zeer mooie voorbeelden daarvan in liquor geconserveerd in mooie cilinderglazen. Ze waren omstreeks 1917 verzameld door de heer J. C. van der Meer Mohr, ergens in de lage landen van Java's Noordkust, hetzij achter Cheribon, óf in de buurt van Brebes, dat herinner ik mij niet precies meer.

De rattensoort was *Mus rattus brevicaudatus*, dus de gewone Sawah-rat. Het aantal jongen, waaruit iedere „koning” bestond, kan ik helaas niet opgeven. Of deze museumobjecten met de

tallose vernielingen op Java mede ten gronde zijn gegaan, is mij eveneens onbekend. Dat de oorzaak van het ontstaan gezocht zou moeten worden in koude (en bevrozing) klinkt ongerijmd. De rattennesten liggen ondiep in de galangans, en de lage landen van Java behoren wel tot de warmste ter wereld!”

Namens de Kamer van Koophandel wordt gevraagd of iemand wel eens gehoord heeft over het op grote schaal vangen van eendagsvliegen ten behoeve van de forellenvangst. Dr. Panhuysen evenals de heer Otten weten te vertellen dat in de dertiger jaren respectievelijk te Borgharen en Venlo langs de Maas deze vliegen op lakens werden gevangen en tot grote ballen werden gekneed, ten gebruike bij de visvangst.

Daarna begint de heer R. Regout zijn cause-rie over:

Reisindrucken van het Zuid-Westen der Verenigde Staten.

Het is jammer, dat het voor de meeste Europeanen die de Verenigde Staten bezoeken niet mogelijk is nader kennis te maken met het Westelijk gedeelte van dit land. Wanneer we namelijk het Oosten en Westen van de Verenigde Staten met elkaar vergelijken blijkt er een groot natuurkundig onderscheid te bestaan tussen deze delen. De Rocky Mountains, die de natuurlijke scheiding vormen tussen Oost en West worden terecht de „Continental Divide” genoemd. Vooral voor de natuuronderzoeker is het gedeelte ten W. van dit gebergte, dat zich van N. naar Z. door de staten Montana, Wyoming, Colorado en New Mexico uitstrekt, bijzonder interessant. Het hele Midden en Oosten der Verenigde Staten heeft behoudens enkele uitzonderingen weinig indrukwekkends. Wanneer we dan ook van New York naar het Westen reizen en we hebben ons moe gestaard op de eindeloze vlakten, dan is het een hele herademing om met de Rocky Mountains kennis te maken, die steil oprijzen uit deze vlakte. Reeds terstond valt het op, dat dit gebergte zich in menig opzicht van de ons meer vertrouwde Alpen onderscheidt. Dit uit zich vooral door het ontbreken van sneeuw in de zomermaanden en door het gemis aan reliëf, waardoor het gebergte meer de indruk wekt van een massieve keten. Behalve in de Grand Tetous, een ge-

deelte van de Rocky Mountains in de staat Wyoming, dat ons aan de Zwitserse Alpen doet denken is dit massieve uiterlijk typerend. Het feit, dat de Great Plains, zoals de vlakten in het centrum der Verenigde Staten worden genoemd, in de staat Colorado zelf al op een hoogte van 1500 m. liggen, draagt ertoe bij, dat de bergen in die staat niet zo hoog lijken als ze in werkelijkheid zijn. Van enige der hoogste toppen, die zich rond de 4000 m. bevinden heeft men bij helder weer een uitzicht van ruim 200 km. Geomorphologisch gezien zijn de Rocky Mountains, althans in het Zuidelijk gedeelte, het resultaat van een serie opheffingen, die reeds in het Perm zijn begonnen en tot in het Tertiair hun voortzetting hebben gevonden. De kam van het gebergte bestaat uit een graniet massief. Na iedere opheffing werd het stadium van de peniplain bereikt, waaruit zich nog enige minder gemakkelijke verweerbare heuvels verhieven. Daar verschillende dezer heuvels zich gedurende de perioden van opheffing en denudatie van de gebergteketen gehandhaafd hebben is het mogelijk gebleken de geologische geschiedenis van de Rocky Mountains te reconstrueren en het aantal opheffingen nauwkeurig vast te stellen. Klimatologisch is er een groot verschil tussen de gebieden ten Oosten en ten Westen van de Rocky Mountains. Door de opstijgende westenwinden valt aan de Westkant tamelijk veel regen. De oostelijke kant daarentegen is uitermate droog. Het klimaat is er bijzonder gezond en aangenaam. Hoewel grote temperatuurverschillen van -40° C. tot $+40^{\circ}$ C. gemeten worden zijn de extreem hoge en lage temperaturen toch allerminst onaangenaam, door het lage vochtgehalte der lucht. De landbouw aan de Oostkant is geheel afhankelijk van de hoeveelheid neerslag in het hooggebergte, die zich tot de winter beperkt. Het smeltwater wordt in grote reservoirs opgevangen en gedurende de zomermaanden voor irrigatie gebruikt. Helaas komt het nog wel eens voor, dat de oogst door gebrek aan water mislukt. In de staat Colorado zijn de belangrijkste landbouwproducten: in het Oosten suikerbieten en in het Westen perziken.

Van belang zijn in de staat Colorado vooral de mijnbouwproducten. Duizenden kleine mijntjes zijn er over de hele staat verspreid. Goud en zilver zijn in grote hoeveelheden ontgonnen. De productie van deze metalen moest echter

worden stopgezet, vanwege de hoge ontginningskosten. Verder zijn lood en wolfram er belangrijke producten.

Tenslotte moeten we niet vergeten, dat Colorado 95 % van de wereldproductie van molybdeen levert. Hele steden, die nu nog als uitgestorven zogenaamde "Ghost Towns" zijn te bezichtigen vormen een stille getuigenis van de eens bloeiende mijnbouw in bepaalde gebieden. Sommige van deze steden hadden wel 70.000 inwoners. Terwijl er nu nog slechts enige tientallen over zijn ten behoeve van de toeristen.

Het Zuid-Westen van de Verenigde Staten is het gebied van de uitgestrekte woestijnen. Watergebrek is het grootste probleem waar men zich in deze landstreek mee bezig houdt. Afgezien van de droogte zijn namelijk de woestijnen bijzonder vruchtbaar. Zo zou alleen al de staat Californië bij een overvloed van water voldoende kunnen opbrengen om geheel de Verenigde Staten van voedingsmiddelen te voorzien. Een typisch voorbeeld van het waterprobleem is b.v. het feit dat de stad Los Angeles zijn drinkwater uit de Coloradorivier moet betrekken. Hiervoor heeft men een aquaduct van 440 km. moeten aanleggen. De woestijnen zijn vooral in de staat Arizona gekenmerkt door een ongeëvenaarde pracht. Wat de natuur hier mist aan flora en fauna wordt ruimschoots vergoed door de in hun variaties haast onuitputtelijke rotsformaties en kleuren. Bepaalde geomorphologische vormen zoals de "mesa's" en "chimneys" zijn typerend in een groot deel van het landschap. Deze merkwaardige erosieverschijnselen worden tegen al te snelle afbraak beschermd door een harde moeilijk verweerbare kap, meestal van vulkanische oorsprong. Mede door de omstandigheid dat er sedert het Palaeozoicum in deze streken geen plooiingen meer plaats vonden hebben dergelijke vormen zich kunnen ontwikkelen en handhaven. De flora uit de woestijnen bestaat hoofdzakelijk uit cacti. Sommige onder dezen kunnen een hoogte van 8 meter bereiken. Door hun bijzondere eenvoud zijn ze zeer indrukwekkend. De enkele malen, dat het regent wordt de woestijn hier en daar in één dag tijd herschape in een bloemenzee. Dit is een der merkwaardigste natuurwonderen. Bij dergelijke gelegenheden komen de mensen dan ook bij duizenden uit de grote steden om dit schouwspel gade te slaan.

Van de oorspronkelijke bewoners zijn in de

woestijnen nog vele overblijfselen te zien. De ruïnes van "pueblos" — Indianendorpen, — zijn geen zeldzaamheid. Zij vormen een interessant studieobject voor archeologen. Merkwaardig is, dat de pueblos allen rond 1100 verlaten werden. De bewoners moeten destijds hun onderkomen elders gevonden hebben of zijn uitgestorven. Uit dit verschijnsel meent men te kunnen concluderen, dat de droogte in die tijd is toegenomen, waardoor het voor deze volkstammen onmogelijk werd zich te handhaven. Ook vulkanische uitbarstingen, die toentertijd hebben plaats gehad, kunnen hebben geroepen tot verhuizing. Nog steeds leven nu in grote reservaten, vooral in Arizona, Indianen hun eigen bestaan.

Het zijn arme mensen, die over het algemeen met de moderne beschaving en luxe niets te maken willen hebben. Zij vermengen zich dan ook in het geheel niet, al staat hun dat vrij, met de rest van de bevolking.

Na een hartelijk applaus van de toehoorders dankt de Voorzitter de spreker voor het bijzonder interessante verslag van zijn waarnemingen in het Zuid-Westen der Verenigde Staten.

te Heerlen op Woensdag 13 Februari 1952.

Aanwezig de dames: Janssen, Vaartjens, Jongmans, Freyser, Deckers, en de heren: van Rummelen, Adams, Vijgen, Dijkstra, Mientjes, Collin, Deckers, Br. Arnoud, van der Kruk.

De heer van der Kruk zou in het Maandblad gaarne meer populaire artikelen zien opgenomen. Hierop antwoordt de voorzitter, dat het Bestuur hierin gaarne zal toestemmen, mits dergelijke copie in verantwoorde vorm wordt aangeboden.

Broeder Arnoud demonstreert een kever, cf. *Hygrobitarda*, die zich onder water in zand ophoudt en die ook een stridulerend geluid laat horen. Verder bespreekt hij aan de hand van meegebracht materiaal de levenswijze van de larve van *Reduvius personatus* (stofdiertje), die behoort tot de loop- of roofwantsen. Het volwassen dier is te herkennen aan de halsvormige insnoering van de kop achter de uitpuilende ogen. Een dwarsgroeve scheidt het halsschild in twee delen. Het voorste is meestal smal, het achterste veel groter.

De kenmerken van de larve zijn: lange poten, toch langzame afgemeten gang. Poten borstelig

behaard. Overdag houden zij zich meestal schuil en vangen de prooi bij voorkeur 's nachts. Een laag stof en vuil, die nagenoeg het hele lichaam omhult dient haar tot vermomming. Zo kan het de prooi ongemerkt besluipen.

De vergadering wordt besloten met een uiteenzetting van Dr. Dijkstra over de bremraap, in verband met de voeding der planten in het algemeen.

te Maastricht op Woensdag 5 Maart 1952.

Aanwezig de dames: van der Mijll Dekker, Bels-Koning, Minis-van de Geyn, Smeets, Chambille, Michon, Berendschot en de heren: Willemse, van Rummelen, Bels, Krutzter, Gregoire, Otten, Wassenberg, Panhuysen, van Nieuwenhoven, Br. Agatho, Koelman, Brans, Stevens, Mommers, Holstege, Sondeijker, Nulens, Maessen, van Noorden, van der Leeuw, Bergholtz, Janssen, Faase, Giesen, Meys.

Algemene vergadering :

Het enige programmapunt is de verkiezing van twee nieuwe bestuursleden, waarbij de vergadering instemt met de door het Bestuur voorgestelde kandidaten, zodat de heren Dr. A. A. Thiadens te Heerlen en drs. P. J. van Nieuwenhoven te Maastricht tot het Bestuur toetreden.

Zowel Dr. A. A. Thiadens, die tot zijn spijt verhinderd is, als ook drs. P. J. van Nieuwenhoven worden hartelijk toegesproken, waarbij laatstgenoemde als opvolger van mevr. dr. H. C. Bels-Koning tot secretaris van het Genootschap wordt aangewezen. Door deze benoeming wordt, zo zegt de Voorzitter 'n goede gewoonte voortgezet. Immers vanaf 1913 tot 1949 toe berustte het secretariaat, dat achtereenvolgens werd waargenomen door de heren Swart, Funcke, Waage en Kofman, bij een der leraren van het Stedelijk Gymnasium en de Gem. H.B.S. Weliswaar werd deze traditie door de benoeming van Mevr. Dr. Bels doorbroken, al mag niet voorbij worden gezien, dat zijzelf als oudleerlinge der Gem. H.B.S. op geheel volwaardige wijze aansloot bij haar voorgangers. Spr. juicht het toe dat drs. van Nieuwenhoven bij het aanvaarden van zijn functie een goed gebruik voortzet.

Maandvergadering :

De Voorzitter overweegt om in September te beginnen in de rayons Weert, Venlo, Roermond

en Echt/Sittard gedurende het winterseizoen een tweetal lezing te houden. Het programma zal nader worden uitgewerkt en met de betreffende afdelingen worden besproken.

De heer Bels vertoont de dissertatie van zijn broer, die op 17 Maart a.s. te Utrecht promoveert. Het onderzoek, dat voor 90 % in de Limburgse grotten verricht is, is getiteld: "Fifteen years of bat banding in the Netherlands" en verschenen in Reeks V, 1952 van de Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Verder laat de heer Bels een Japans boek over het kweken van paddestoelen (i.c. Cortinellus-soorten) op hout zien. Hij heeft een volksuitgave meegebracht van Michael Hennig: Führer für Pilzfreunde, in 1949 verschenen.

De heer Gregoire vertelt vervolgens over *Dactylorchis Traunsteineri*. (Zie onder).

Na afloop worden uit de vergadering diverse vragen gesteld, waaruit blijkt, dat het probleem nog verdere observatie behoeft.

De Voorzitter spreekt de verwachting uit, dat de heren Gregoire, Prick en Janssen in het komende seizoen hun onderzoek met succes bekroond mogen zien en dankt de heer Gregoire hartelijk voor zijn lezing, die dank het herbarium-materiaal en plaatwerk zeer instructief is geweest.

te Heerlen op Woensdag 12 Maart 1952.

Aanwezig de dames: Janssen, Toussaint, Ramaker, Sterken, Deckers, Jongmans en de heren: van Rummelen, Willemsse, van der Kruk, Janssen, Freyser, Sterken, Rentrop, Buck, Deckers, Dijkstra, Collin, M. C. J. ten Berge, J. ten Berge, Toussaint, van Velsen, Br. Arnoud, Vaartjens, Rutten, Goertzen, Messner, Bruna.

De heer Janssen houdt zijn voordracht over *Dactylorchis Traunsteineri* en zijn varianten. (Zie onder).

De heer Bruna deelt mede, dat een deel van het orchideënterrein in het Gerendal is aangekocht. Verder deelt hij mede dat hij in de plas bij de Vrank ten Noorden van de Oranje Nassau mijn I, 28 kievieten heeft waargenomen. De heer Janssen merkt op, dat deze vogelsoort ook bij Schinveld te zien is. De heer Collin heeft een groep blauwe reigers waargenomen bij het bosje „de koning van Spanje" te Gulpen. Op 4 Maart heeft hij reeds gezang van de nachtegaal gehoord. Dr. Willemsse laat enige determinatietabellen circuleren van Nederland-

se insecten. Tot slot houdt de heer van Rummelen een geïmproviseerde voordracht over de waarde van platte blauwe vuurstenen als gidslaag en tevens basaalgrind van het Middenoligoceen in Zuid-Limburg.

BESCHOUWINGEN OVER DACTYLORCHIS TRAUNSTEINERI (SAUTER) VERMLN. EN DACTYLORCHIS DEWEVERI VERMLN.

door

L. GRÉGOIRE, Maastricht; J. I. JANSSEN, Heerlerheide;
PROF. DR. J. J. G. PRICK, Nijmegen

Wanneer men de literatuur over de in Nederland voorkomende orchideeën raadpleegt, valt het op dat er weinig eensgezindheid heerst t.a.v. *D. Traunsteineri* Saut. enerzijds en *D. Deweveri* Vermln. anderzijds.

Zoals nader zal worden toegelicht, heeft Sauter in Duitsland ± 1837 de naar Traunsteiner genoemde orchidee geïnaugureerd. Zijn oorspronkelijke beschrijving nemen wij hierna in onze beschouwing op.

Tot 1912 werd er in de Nederlandse orchideeën-literatuur van deze soort geen gewag gemaakt. Dan echter meldt Dr. A. De Wever te Nuth, dat hij ze in de onmiddellijke omgeving van Heerlen in aanzienlijken getale heeft waargenomen. (Ook de weergave van deze melding in de oorspronkelijke vorm volgt later).

Merkwaardig is het nu, dat in 1945 Dr. De Wever zijn oorspronkelijke opvatting hierover meent te moeten herzien en dan de mening uitspreekt, dat hij te doen heeft met *D. Pseudo-Traunsteineri* Fuchs.

Persoonlijk zijn wij de mening toegedaan, dat het begrip „pseudo" de problematiek niet oplost, doch alleen maar gecompliceerder maakt. Het invoeren van dit begrip impliceert immers, dat de betrokken auteur zich op het standpunt stelt, dat de echte *D. Traunsteineri* S. door hem nog niet in Nederland gevonden is, doch wel typen, die gelijkenis ermee vertonen.

In 1949 hebben wij de gebieden, vroeger door Dr. De Wever aangegeven voor *D. Traunsteineri* S. onderzocht en menen hier, geleid door zijn beschrijving en na raadpleging van zijn herbarium-materiaal, planten gevonden te hebben, die hij eerst als *D. Traunsteineri* S. en later als *D. pseudo-Traunsteineri* heeft aangeduid.

Toen wij de door ons gevonden planten ter verificatie aanboden aan Dr. P. Vermeulen te

Amsterdam, gaf deze te kennen, dat wij hier te doen hadden met *D. Deweveri* Vermln., een soort, die door hem als nieuw was beschreven in „Nederlandsch Kruidkundig Archief” Deel 56. Ook deze beschrijving laten wij hier volgen.

Door ons herhaald intensief onderzoek der in de bovenbedoelde gebieden voorkomende orchideeën rees bij ons twijfel, of *D. Deweveri* Vermln. wel te handhaven is en of het niet juist is om weer terug te keren tot het oorspronkelijke inzicht van Dr. De Wever.

Na deze probleemstelling zullen wij nu eerst de originele beschrijving geven van Sauter over *D. Traunsteineri*, daarna uittreksels uit die van enige andere buitenlandse auteurs, vervolgens die van Dr. De Wever en tenslotte die van Dr. Vermeulen i.z. *D. Deweveri* Vermln.

Orchis Traunsteineri Sauter.
(Flora XXI. B. B. p. 36. 1837).

„Der Stengel meistens $\frac{1}{2}$, selten einen Schuh hoch, die Blätter meistens linien-selten lanzettförmig, gefleckt, die Lippe feingekerbt, an den Seiten zurückgeschlagen, die Ähre schlaff, armblühtig, gewöhnlich 6-12, selten 20 Blumen. Die Blüten fast von der Grösse der *latifolia*, von der sie sich durch die Knollen, Blätter, Lippe und die Ähre, so wie von *angustifolia* W. durch die Stengel und die Lippe unterscheidet. Sie wurde von Reichenbach irrig zu *sambucina* gezogen, und gehört eher zu dessen *angustifolia*.”

A. Fuchs beschrijft in Berichte der Naturwissenschaftliche Verein für Schwaben und Neuburg (Augsb. 1919) op blz. 19:

O. Traunsteineri S. vom Schwarzsee bis Kitzbühl:

„Stengel meist massiv. Höhe 19-34 cm. 3 Blätter aufrecht etwas abstehend und zusammengefaltet, länglich-lanzettlich, grösste Breite gegen die Mitte zu; zweites Blatt das längste, 6-11 cm lang, 5-10 cm breit, drittes Blatt reicht meist 3-4 cm, selten 1 cm unter die Ähre; Ähre locker, länglich verlängert; Blüten meistens 7-9, selten bis 14; Lippe queroval, dreilappig, bis 10 mm breit und 7 mm lang, ohne Mittelzipfel, letzterer auch lang vorgezogen spitz. Die Seitenlappen sind nicht eingeschnitten, der Mittelzipfel daher entweder vorgezogen, oder aufgesetzt. Hochblätter manchmal die Ähre etwas überragend, sonst meist so lang als die Blüten.

Die Blätter waren öfter ungefleckt als gefleckt, ungefähr $\frac{4}{5}$ zu $\frac{1}{5}$.”

A. Camus beschrijft ze in Iconographie des Orchidées d'Europe et du Bassin Méditerranéen, onder de naam *O. angustifolia* als volgt: (blz. 227):

„Tubercules palmés, assez petits, ordt 2-fides, rarement 3-fides, parfois entiers, tous deux sessiles ou l'un sessile et l'autre longuement ou brièvement pédonculé. Fibres radicales assez nombreuses, allongées. Tige élancée, grêle, haute de 12-45 centim., munie de côtes et rougeâtre au sommet, plus ou moins fistuleuse, mais bien moins que dans l'*O. latifolia*, entourée à la base de 1-3 gaines aiguës, la sup. ordt terminée en un limbe vert parfois foliacé, maculé. Feuilles 3-4, rarement 5-7, étroitement linéaires-lanceolées ou linéaires, l'inf. étroitement lanceolée, plus large, la sup. ordt linéaire, les inf. acutiuscules ou obtusiuscules, les sup. longuement acuminées à partie la plus large située vers la base, rarement vers le milieu de la feuille, dressées-étalées ou récurvées, planes au sommet ou légèrement cucullées, souvent pliées, avec macules ou sans macules, d'un vert blue, le sommet de la sup. n'atteignant ordt pas la base de l'inflorescence. Bractées linéaires-lanceolées, aiguës, 3-nervées, rarement obscurément 3-5 nervées, souvent réticulées, d'un pourpre-brun, les inf. dépassant plus ou moins les fleurs, les sup. plus longues ou aussi longues, rarement plus courtes que les fleurs. Fleurs grandes, purpurines, très rarement blanches, en épi cylindrique ou ovale, conique avant la floraison, le plus souvent laxiflore, rarement densiflore (8-12 -₃ rarement 25.-fl.), long de 3-10 centim. Divisions lat. du périanthe libres, assez semblables, les ext. oblongues-lanceolées ou lanceolées, obtusiuscules, 3-4 fois aussi longues que larges, 3 nervées, les lat. presque aussi longues que la médiane, étroitement lanceolées, souvent subaiguës, relevées, à la fin réfléchies, à macules foncées, les lat. int. presque aussi longues que la médiane ext., élargies vers la base, conniventes, rapprochées de la médiane autour du gynostème, 2-3 nervées. Labelle presque aussi long que les divisions lat. ext., cordiforme, réniforme, rarement presque arrondi, plus large que long, à plus grande largeur vers le milieu, plus clair près de l'éperon, à taches, lignes ou punctuations plus foncées, trilobé ou rarement à lobe médian nul ou presque nul,

lorsqu'il est manifeste, obtus, rarement aigu, à bords presque entiers, à lobes lat. très larges, crénelés. Eperon conique-cylindrique, souvent en sac, obtus, ordt bien plus court que l'ovaire, pourpré comme les divisions du périanthe, taché de pourpre plus foncé à l'intérieur. Gynostème obtus, mucronulé. Stigmate quadrangulaire. Anthère à loges rougeâtres. Pollinies d'un vert bleu. Caudicules jaunâtres. Rétinacles violacés. Ovaire tordu, cylindrique, brun-pourpré ou vert lavé de pourpre au sommet. l'*O. angustifolia* a souvent un port se rapprochant de celui de l'*O. incarnata*, mais plus grêle, sa tige est moins haute, ses feuilles sont moins longues et moins larges, les sup. atteignant au plus la base de l'inflorescence, les bractées d'un pourpre brun et non verdâtres, les fleurs pourpre clair et non roses, le labelle plus large que long et non rhomboïdaloblong, souvent manifestement trilobé, à lobes lat. très développés."

Max Schulze (Die Orchidaceen Deutschlands, Deutsch-Oesterreichs und der Schweiz) beschouwt ze als een zeer polymorfe soort. Er komen dan ook in Duitsland verschillende rassen en tussenvormen voor. Zo zou ten Noorden van de Alpen alleen het ras *Nylandrii* Klge. voorkomen, dat door Nylander zelf *O. Cartifolia* var. *angustifolia* genoemd werd. In zijn werk geeft hij een indeling van Dr. Klinge:

- I. Bladeren, rechtop, afstaand, lineaal-lancetvormig, de onderste toegespitst.
- A. Labellum,
3-lobbig, middenlob vooruitstekend,
a) Onderste bladeren naar de basis toe het breedst, tamelijk spits: var. *Traunsteineri* Klge.
b) 't Onderste blad of de onderste bladeren in het midden of naar de top toe 't breedst: var. *Tr. Nylandrii* Klge.
1) bladeren ongevlekt: *f. genuina* Klge.
2) bladeren gevlekt: *f. Friesii* Klge.
- B. Middenlob van het labellum omhoog wijzend: var. *Sanionus* Klge.

- II. Bladeren, rechtophoog of aangedrukt of rechtopstaand, lancetvormig of eivormig-lancetvormig afgestompt, breder of korter, de onderste aan de top afgerond: var. *Blyttii* Klge.

- A. Bladeren zeer breed, eivormig of lancetvormig: *f. latissima* Klge.
B. Onderste bladeren spatelvormig: *f. spatulata* Klge.

In 1913 publiceerde Dr. A. De Wever in het Jaarboek van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, wat betreft het voorkomen der „Orchideeën in Limburg” 't volgende: (blz. 80)

„Van *O. Traunsteineri* S. wordt noch in de Nederlandse, noch in de Belgische flora's gewag gemaakt, terwijl ze toch verspreid voorkomen door het gehele veen van Heerlen tot Jaarboek en wel:

- O. Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* Klge. *f. genuina* Klge.
O. Traunsteineri S. var. *Nylandrii* Klge. *f. Friesii* Klge.

O. Traunsteineri S. var. *Nylandrii*. Klge.

Knollen 3-4 delig. De lange stevige stengels zijn steeds hol. (bij het type weinig). De bladeren zijn nog smaller en langer, dan bij *incarnata*, meestal gootvormig met aanliggende scheden, gevlekt. *f. Friesii* Klge. en ongevlekt, *f. genuina* Klge. Kleur der bladeren iets blauwgroen, rijkbloemig, schutbladeren 1/2 tot dubbel zo lang als het vruchtbeginsel. Bloemen purper of lila met donkere punten, lip 3-lobbig, breder dan lang, spoor korter dan het vruchtbeginsel soms iets kegelvormig."

In 1945 herroept Dr. De Wever in een particuliere correspondentie met de heer L. Gregoire zijn inzicht i.z. *D. Traunsteineri* S. n.a.v. besprekingen, resp. correspondentie met Dr. P. Vermeulen. Hij schrijft n.l.:

„De naam *O. Traunsteineri* S., die ik in mijn lijst gaf, is in ieder geval niet juist. Maar nu alles weg is, heeft het m.i. weinig doel meer. Dit is de laatste rest van de eens zo uitgebreide populatie van de z.g. *O. pseudo-Traunsteineri*”.

In 1949 beschrijft Dr. P. Vermeulen als nieuwe soort een orchidee, die hij noemt *D. Deweveri* Vermln., als volgt in het Nederl. Kruidk. Archief, deel 56, 1949, blz. 227-228.

Dactylorchis Deweveri, Vermln. nov. spec.

Description: Robust plant, mostly 30-50 cm. above the usually bipartite tuber. Stem pale-green, changing to a purplish hue upwards and

TRAUNSTEINERI var. NYLANDRII F. GENUINA

Platen-coll.: De Wever.

Veen te Brunssum.

then a little hollow sometimes. Leaves regularly scattered along the stem; underground sheaths three, overground leaves four complete and one bractlike (without sheath), erect-spreading, not bent; leafshape narrow linear-lanceolate, the bottom leaf being broadest at about the middle, the higher placed leaves broadest below the middle; leaves keeled and tapering; usually the second leaf longest and also broadest (sometimes the bottom leaf broader), not broader than 1,5 cm. and up to 15 cm. in length, the bractlike leaf not reaching the spike; colour of leaves dark green and unspotted. Spike cylindrical, up to 8 cm. in length, fairly dense. Bracts: the lower ones a little longer than the flowers, the higher

ones shorter. Flowers medium-sized, grey violet in colour (Séguy 650); lateral sepals $\pm 7,5 \times 2,5$ mm, asymmetrical, erect spreading, slightly longer than and about equally broad as the third sepal $6,5 \times 2,5$ mm, without markings; lateral petals somewhat narrower and shorter $6,5 \times 2$ mm, forming a helmet with third sepal, faintly asymmetrical. Lip broadest at about the middle, less long than broad $7-8 \times 8-10$ mm), broadening wedge-shaped from base with two rounded lateral lobes and narrower or broader midlobe between them, with lip-markings of small dots. Spur rather thick and long, $10 \times 2,5$ mm slightly shorter than or as long as the ovary, narrowing to the top; Gynostemium short

and light in colour, for the rest as that of *D. Traunsteineri* ssp. *typica*. Ovary without membranous margins. Flowering time from beginning June to July."

Tot zover de geciteerde beschrijvingen.

Waarom is nu bij ons aan het heersend inzicht twijfel gerezen? In hetgeen volgt zullen wij dit nader uiteenzetten:

In 1949 vindt J. Janssen in de Brunsummerheide orchideeën, die bij latere vergelijking met materiaal, aanwezig in het herbarium van Dr. De Wever (berustend in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht), o.i. identiek blijken te zijn met de door hem verzamelde exemplaren eveneens uit de Brunsummerheide en door hem benoemd als *O. Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* f. *genuina* Klge. en f. *Friesii* Klge.

Tevens bevinden zich in dit herbarium exemplaren van Max Schulze, afkomstig uit Duitsland, welke deze heeft aangeduid als *O. Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* Klge. en die zowel met het bedoelde materiaal van Dr. De Wever, als met het door de heer Janssen gevondene overeenkomen.

Dit laatste nu, werd, na toezending aan Dr. P. Vermeulen, door deze gedetermineerd als *D. Deweveri* Vermln.

Hieruit blijkt o.i. duidelijk, dat de planten, welke Dr. De Wever in 1913 tot 1945 kende en hield voor *O. Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* f. *genuina* Klge. dezelfde zijn, als die, welke Dr. Vermeulen *D. Deweveri* noemt. Indien deze constatering juist is, dan komen er in de nomenclatuur voor een en dezelfde plant momenteel twee namen voor, waarvan er dan een zal moeten verdwijnen.

Welke zal dit moeten zijn?

Teneinde ons inzicht in deze te verhelderen, onderzochten wij in 1951 opnieuw zeer nauwkeurig de bovengenoemde vindplaatsen met de volgende resultaten:

Op 12.6.'51 vonden wij er planten, die wij als volgt menen te moeten beschrijven:

I. *Dactylorchis Traunsteineri* S. (Vermln.).

Stengel 25,3 cm lang, tamelijk hol, 1 schubvormig blad, 3 echte bladeren, deze smal, lancetvormig met aanliggende scheden, grootste breedte in het midden, kleur blauwgroen, de bovenste helft voorzien van roodbruine stippen.

1ste van onderaf: 11,8 cm lang en 1,4 cm breed.

2e van onderaf: 17,3 cm lang en 1,6 cm breed, rechtopstaand en tot boven de aar uitreikend.

3e van onderaf: 13,6 cm lang en 1,5 cm breed eveneens boven de aar uitreikend.

1 bracteeachtig blad, naar binnen omgeslagen en reikend tot $\frac{2}{3}$ der aar.

Bloeiaar: 5,8 cm lang, los, 9 bloemen, purperrood.

Labellum: 8 mm lang en 7,5 mm breed met sterk vooruitstekende middenslip en kleine zijslippen, purperkleurig, bezet met donkerdere puntjes. (Zie fig. 1).

3 TYPEN VAN HET LABELLUM.

Bracteeën: onderste $2 \times$, bovenste $1\frac{1}{2} \times$ zo groot, als het vruchtbeginsel.

Spoor even lang, als het vruchtbeginsel, aan de basis dik, rolronde en dun uitlopend, purperkleurig, voorzien van nog donkerdere puntjes.

De redenen voor de gekozen benaming zijn de volgende:

1. Smalle, lange, roodbruin gevlekte bladeren.
2. Losse purperrode bloeiaar.
3. Kegelvormige purperrode spoor met stipjes.
4. Typisch naar binnen gebogen vorm van 't bracteeachtig blad.
5. De vindplaats.
6. De bloeitijd.
7. Vergelijking met exemplaren uit Jena (D.) en het Beierse Woud (D.), resp. in herbarium Dr. De Wever en herbarium J. Janssen, Heerlerheide.

II. *Dactylorchis Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* Klge. f. *genuina* Klge. (Vermln.)

Stengel 31,7 cm lang, weinig hol, iets kantig, met 3 bruingele schubben aan de basis, kleur stengel geel-groen, niet rood aanlopend, met 3

echte bladeren, deze smal, lancetvormig met grote scheden, stengelomvattend, gootvormig, *ongevlekt*, grootste breedte vlak onder het midden, althans bij het onderste blad; de 2 bovenste bladeren nagenoeg overal even breed, met spitse top; kleur der bladeren blauwgroen:

1e blad van onderaf: 10,8 cm lang en 1,2 cm breed.

2e blad van onderaf: 12,8 cm lang en 1,1 cm breed.

3e blad van onderaf: 11,3 cm lang en 1,- cm breed.

1 bracteeachtig blad, dat sterk naar binnen gebogen wijst en rijkt tot aan de voet van de bloeiaar. Deze 3,1 cm lang vrij dicht met ± 27 bloemen, kleur grijs-violet.

Labellum: lang 1 cm, breed 1,2 cm, verdeeld in 3 gelijke lobben. (Zie fig. 2).

Bracteeën: onderste $1\frac{1}{2} \times$ zo lang, bovenste even lang, als het vruchtbeginsel.

Spoor: rolrond, cilindrisch, stomp, even lang als het vruchtbeginsel.

III. *Dactylorchis Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* Klge. f. *Friesii* Klge. (Vermln.).

Stengel 28,7 cm lang, weinig hol, dikkantig, geelgroen gekleurd, iets rood aangelopen, met 1 schubvormig blad, groengeel, met langs de randen enkele zwarte vlekjes. 3 Echte bladeren met scheden, stengelomvattend, gootvormig, *de bovste helft van het blad zwart-bruin gevlekt*, overigens van donkergroene kleur:

1e blad van onderaf: 9,2 cm lang en 1,4 cm breed.

2e blad van onderaf: 13,4 cm lang en 1,7 cm breed.

3e blad van onderaf: 13,7 cm lang en 1,9 cm breed.

1 bracteeachtig blad, sterk naar binnen gebogen en reikend tot aan de voet van de bloeiaar, *evcnecs gevlekt*. (typisch kenmerk!)

Bloeiaar 6,2 cm lang, zeer dicht met ± 40 bloemen, pyramidevormig, kleur grijs-violet.

Labellum lang 1,1 cm en breed 1,3 cm. (Zie fig. 3).

Bracteeën even lang als het vruchtbeginsel.

Spoor rolrond, cilindrisch en ongeveer even lang als het vruchtbeginsel.

Van bovenomschreven orchideeën schreef ons Dr. Vermeulen het volgende:

„Als ik uwe tekeningen nog eens goed bezie, dan moet ik toegeven, dat de planten veel dichter bij *Nylandrii* komen, dan bij *Deweveri*, zoals ik die getekend heb. Het materiaal, dat ik van deze laatste gezien heb, is maar uiterst schaars en zonder twijfel zal ook deze soort sterk variëren”.

Dit laatste verklaart tevens de vrij onvolledige beschrijving, welke Dr. Vermeulen gaf van *D. Deweveri*. Vermln., daar hij, naar wij menen te mogen aannemen, hierbij is uitgegaan van een der uitersten van de aan vormen zo rijke reeks van *D. Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* Klge. (Vermln.). Ter instructie diene de volgende vergelijking:

Opvatting Dr. P. Vermeulen: forse plant, 30-50 cm, 4 echte bladeren, ongevlekt.

Opvatting ondergetekenden: Middelmatige plant, 16,4-43,7 cm, gem. ± 25 cm, meestal 3, zelden 2 of 4, zowel gevlekt als ongevlekt.

Resumerend komen wij, vooral na onze onderzoekingen van 1951 en in aanmerking nemend, dat Dr. Vermeulen wel van *D. Traunsteineri*, doch niet van *D. Deweveri* een chromosomenpatroon gaf, tot de stellige overtuiging, dat *D. Traunsteineri* S. var. *Nylandrii* Klge. f. *genuina* Klge. (Vermln.) identiek is met *D. Deweveri* Vermln. en dat, waar de eerstgenoemde naam de oudste rechten heeft, de laatstgenoemde zal moeten verdwijnen.

Ook verheugt het ons zeer, dat de hiervóór geciteerde mening van Dr. De Wever, dat „alles weg is”, gelukkig op een vergissing blijkt te berusten.

Litteratuurlijst:

- SAUTER.: Flora XXI. B.B. p. 36. (1837).
 A. FUCHS.: Ber. der Naturw. Verein für Schaben und Neuberg. p. 19. (1919).
 A. FUCHS & H. ZIEGENSPECK.: Aus der Monographie der Orchis Traunsteineri. S. Bot. Arch. 2 & 3 (1922-1923).
 A. CAMUS.: Icon. des Orch. de l'Europe et du Bass. Med.
 M. SCHULZE.: Die Orch. Deutschl. O. und der S.
 Dr. A. DE WEVER.: Jaarb. v. h. Nat. Hist. Gen. in Limburg (1913) blz. 80.
 Dr. P. VERMEULEN.: „D. Deweveri” in Ned. Kruidk. Arch. d. 56. (1949).

Dr. P. VERMEULEN.: Studies on Dactylorhichids (1947).

H. G. REICHENBACH fil.: Die Orchideën der deutschen Flora (1851).

Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de St. Pietersberg, No. 19.

NIEUWE EN ZELDZAME MICROLEPIDOPTERA VAN DE ST. PIETERSBERG.

door
C. DOETS

Bij de inventarisatie van de fauna van de St. Pietersberg door het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden werden in de jaren 1949 en 1950, behoudens andere insecten, ook zeer veel *Microlepidoptera* verzameld en mij is de vererende taak opgedragen deze op naam te brengen. Een zware doch dankbare taak; zwaar omdat de meeste dieren, vooral de Tineiden, dusdanig afgevlogen waren, dat de soorten slechts door onderzoek der genitalia met zekerheid op naam gebracht konden worden en dankbaar omdat het resultaat — 6 nieuwe soorten voor de Nederlandse fauna, behalve vele zeldzaamheden — zeer goed genoemd mag worden.

De meeste *Microlepidoptera* werden gevangen in de "light trap" of door slepen met grove netten. Hoewel door deze vangmethoden een zeer groot aantal soorten kan worden verzameld, wat bij een dergelijke inventarisatie in de eerste plaats wordt nagestreeft, laat de kwaliteit van de buit vaak veel te wensen over. Vooral de kleinere soorten *Lepidoptera*, zoals de genera *Gelechia*, *Elachista*, *Gracilaria*, *Stigmella* e.a., komen zeer gehavend uit de "light trap", zodat zij meestal ongeschikt voor de verzameling zijn.

Op licht en in het sleepnet werden ongeveer 300 soorten verzameld. Hierbij komen nog de soorten waarvan alleen de mijnen werden aangetroffen en de soorten die door mij zelf daar gevangen en gekweekt werden.

De volledige vermelding van alle vangsten geschiedt in een eindverslag. In het volgende artikeltje worden slechts de tot nu toe gevonden nieuwe en bijzondere soorten, die door de Leidse Entomologen werden gevangen, vermeld.

Homoeosoma ravonella Pierce. 1 ♂ op 20-VII-1950. Deze soort werd door Pierce be-

schreven naar exx. uit Italië en Spanje (Entomologist 70, p. 103) en hij beeldt de genitalia af in zijn: "Genitalia of the Pyrales, Deltoids and Plumes". In deze twee werken zijn echter, volgens Martin (Entomologist 84, p. 142) de namen van twee soorten n.l.: *ravonella* en *bentincella* verwisseld zodat de beschrijving van *ravonella* van toepassing is op *bentincella* en omgekeerd. Dit geldt ook voor de afbeeldingen van genitalia van deze 2 soorten. *Ravonella*, *bentincella*, en de inlandse *cretacella* Rössl. en *nimbella* Dup. gelijken uiterlijk veel op elkaar doch zijn bij vergelijking van de genitalia zeer gemakkelijk uit elkaar te houden. De knotsvormige, getande aedoeagus van *ravonella* is wel zeer typisch. Pierce spreekt het vermoeden uit, dat *ravonella* zeker wel op veel plaatsen in Europa zal voorkomen en dat zij hoogstwaarschijnlijk wel in verzamelingen tussenseries van *nimbella* te vinden zal zijn. *Nieuw voor de Ned. fauna.*

Nephoptyx albicilla HS. 2 zeer afgevlogen ♀♀ op licht in Juli 1950. Een tot nu toe alleen in Duitschland, Zwitserland en Frankrijk zelden waargenomen soort waarvan de rupsen volgens Sorhagen op *Tilia*, *Corylus* en *Alnus* en volgens Spuler op *Salix* leven. In de Catalogus van Staudinger-Rebel staat zij na *similella* Zk. en met deze soort komt zij ook het meest overeen. Daar in de verzameling van het Zoologisch Museum te Amsterdam enige exemplaren van *albicilla* aanwezig zijn, werd het determineren zeer vergemakkelijkt. *Nieuw voor de Ned. fauna.*

Glyptoteles leucocrinella Z. 4 exemplaren in Juli op licht. Een zeldzame soort die nog slechts op weinige plaatsen in het land gevangen is.

Myelois neophanes Durrant. 1 ♂ op licht 21-VIII-1950. Een zeer bijzondere vangst! Volgens gegevens is de soort tot nu toe slechts in Engeland gevangen waar zij vooral voorkomt op brandplekken op heide evenals *Salebria fusca* Hw. Oppervlakkig beschouwd gelijkt zij veel op deze soort, maar het aderstelsel verschilt en de dorsale helft van de eerste dwarslijn op de voorvleugels is opvallend wit. *Nieuw voor de Ned. fauna.*

Evergestis limbata L. 1 exemplaar op 20-V en 4 op 18-VIII-1950. Een hier te lande zeer

zeldzame soort, die uitsluitend in Z.-Limburg is waargenomen. Komt niet in Engeland voor. Rups in Juni en September op *Alliaria officinalis*.

Adoxophyes orana F. v. R. (*Capua reticulana* Hb.). Deze op vruchtbomen zeer schadelijke mot, die 10 jaar geleden nog zo goed als onbekend was in het land en thans op zeer veel plaatsen schadelijk optreedt, is in Limburg verbijsterend algemeen. De rups leeft hier zeker ook op hazelaar.

Cacoecia semialbana Gn. 9 exemplaren op licht in Augustus 1950. Volgens Snellen slechts eenmaal bij Arnhem en eenmaal in Z. Limburg gevangen en dit is zeker al 70 à 80 jaar geleden. De soort is in het gehele palae-artische gebied gevangen. De rups schijnt wel polyphag te zijn, hoewel veel naar *Lonicera* als voedselplant verwezen wordt. Voor Nederland een zeer bijzondere vangst.

Cnephasia genitalana Pierce. 7 exemplaren op licht in Juli 1950. *Cn. genitalana* is uitwendig moeilijk van de andere *Cnephasia*-soorten te onderscheiden. De genitalia zijn echter, vooral bij de man, zeer bijzonder gevormd; de sacculus reikt tot ver voorbij de valven en daardoor is het zelfs mogelijk de mannen te determineren zonder praeparaat te maken, hetgeen de Engelsen noemen "dry manipulation". De soort zal wel in geheel Europa voorkomen maar is nog niet vermeld uit Frankrijk en België. *Nieuw voor de Ned. fauna*.

Conchylis flaviciliana Wilken. 2 ♂♂ op licht 18-VIII-1950. Deze soort was zeer lang alleen bekend uit Engeland doch sedert de laatste twee decennia ook bekend in Frankrijk en Zweden. De rupsen leven in September en October in de zaadhoofdjes van *Knautia*. Uiterlijk gelijkt *flaviciliana* veel op de inlandse *C. roseana* Hw., doch er is een duidelijk verschil in genitalia en ook in de levenswijze van de rups. *Nieuw voor de Ned. fauna*.

Olethreutes rufana Sc. 1 ex. in Juli 1950. Een overall, ook in het buitenland zeer zeldzame soort. De rups leeft in wortels van *Artemisia* en *Chrysanthemum vulgare*.

Steganoptycha simplana F. 3 exemplaren in Juli en Augustus 1950. Eveneens een hier in het land zeer weinig waargenomen soort.

Platyedra vilella Z. 1 zeer afgevlagen ♂ op 5-V-1949. De genitalia van de man zijn zeer karakteristiek gevormd waardoor de determinatie werd vergemakkelijkt. De rups leeft in Juli-Augustus in zaden van *Malva silvestris* en de mot vliegt van eind Augustus tot in Mei van het volgende jaar; dit exemplaar heeft dus overwinterd. *Vilella* is gewoon in alle naburige landen, ook Engeland. *Nieuw voor de Ned. fauna*.

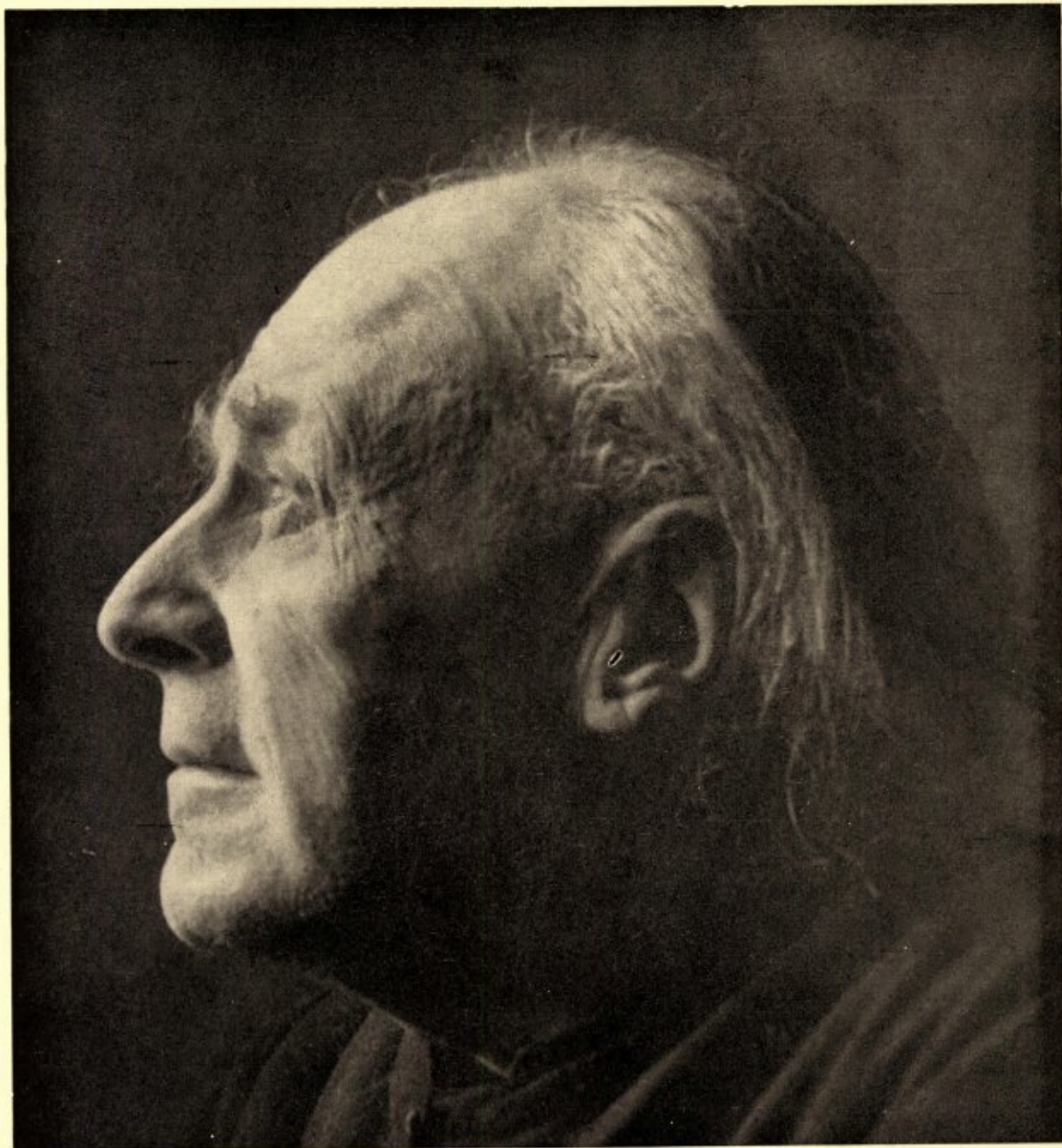
Bryotropha mundella Dgl. 5 exemplaren op licht 18-23-VII-1950. In Nederland werd slechts éénmaal een wijfje gevangen door de heer V a r i in het Soesterveen. In Engeland schijnt deze soort niet zeldzaam te zijn want in de verzameling B a n k e s in het British Museum bevindt zich een grote serie van deze dieren. Voor Nederland is deze vangst van 5 exemplaren wel zeer bijzonder.

WIJZIGING VAN DE VOGELWET.

Tot de wijzigingen van de Vogelwet 1936, welke op 5 Juni 1947 van kracht werden, behoort onder meer het verbod tot het onder zich hebben van opgezette beschermde vogels, voor zover deze niet zijn voorzien van een metalen merkteken van een erkend praeparateur. Dit z.g. praeparateurs-teken bevindt zich meestal aan de vleugel of aan de staartwortel van de vogel. Soms is het evenwel aangebracht om het loopbeen of op het voetstuk waarop de vogel is geplaatst. Het merkteken bevat het nummer waaronder de praeparateur als zodanig is erkend, alsmede een volgnummer.

Voor het in bezit hebben van vogels, waaraan dit merkteken ontbreekt, diende een z.g. Vogelvergunning I te worden aangevraagd. Het ligt thans in de bedoeling de afgifte van deze I-vergunningen die uitsluitend worden verleend voor het onder zich hebben van beschermde vogels, welke kennelijk vóór 5 Juni 1947 zijn opgezet, binnenkort te beëindigen.

Correspondentie hierover kan worden gericht aan het Hoofd van de Afdeling Oudheidkunde en Natuurbescherming van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Prinsessegracht 21 te 's-Gravenhage.

Rector J. O. Orenburg

Stichting
HET
LIMBURGSCH
LANDSCHAP

Natuur en Landschap zijn steeds onafscheidelijk verbonden en beider belangen gaan altijd samen Door bescherming van het landschap wordt ook de planten- en dierenwereld inbescherming genomen Steunt daarom de Stichting „Het Limburgsche Landschap” in haar streven en geeft U op als contribuant, voor een **minimumbijdrage f 3.50 per jaar** aan het Secretariaat:

**OUDE TWEBERGERPOORT 1A - TELEF. 5373
MAASTRICHT**

HOTEL

*Ons
Krijtland*

EPEN

Wed. J. Bessems-Mordant

TELEFOON K 4455 No. 213

gelegen nabij Onderste en Bovenste Bos, op het vuursteeneluvium van Eperheide, biedt de toerist te midden van een weelderige natuur een goed verzorgde dis en een prettige bediening.

Ministeriëel erkend

Zoölogisch
Preparateurs-bedrijf

en

Vellenbereiderij

—
JAC. BOUTEN

(v.h. Leo Bouten)

VENLO

Telefoon 2303

sinds 1920

VOOR MAASTRICHT
UW HOTEL

* BEAUMONT *

STATIONSTRAAT
TELEFOON K 4400-3385

GOFFIN-DRUK
KWALITEITS-WERK

WIJ DRUKKEN OOK DIT BLAD

C.V. DRUKKERIJ ^V/_H CL. GOFFIN
NIEUWSTRAAT 9 - TEL. 2121 - MAASTRICHT

MAASTRICHT

DE HISTORISCHE STAD, RIJK AAN
MONUMENTEN, UITGANGSPUNT VOOR
TOERISTISCHE WANDELINGEN IN
HET LIMBURGSE HEUVELLAND EN
NAAR DE BEFAAMDE GROTTEN VAN
DE ST. PIETERSBERG.

VERWACHT U!

INLICHTINGEN:
INFORMATIEBUREAU V.V.V.
MAASTRICHTSE BRUGSTRAAT 7
TELEFOON K 4400. No. 2814.

Ontspanningsoord Fort St. Pietersberg

MAASTRICHT - TELEFOON 2837

OP DE NOORDPUNT VAN DE ST. PIETERSBERG
IN DE ONMIDDELLIJKE NABIJHEID VAN
MAASTRICHT GELEGEN.

RIANTE VERGEZICHTEN OVER DE STAD,
DE MAAS EN DE JEKERVALLEI.

EXPL. F. A. RUTTEN